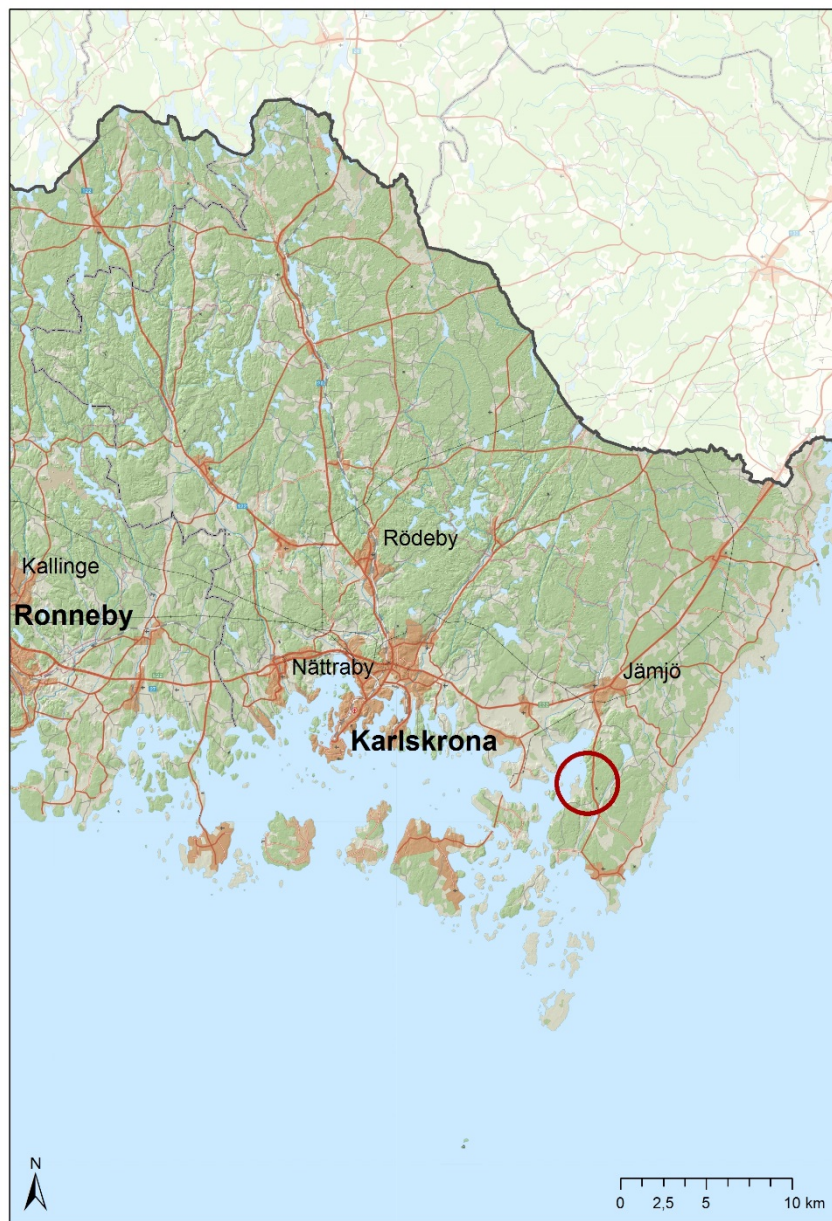

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410130 Stora Rom

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Ulrika O Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410130 Stora Rom**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 16,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-30

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Statligt

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1630 - Strandängar vid Östersjön

6270 - Silikatgräsmarker

7140 - Öppna mossar och kärr

9070 - Trädklädd betesmark

1042 - Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Stora Rom bidrar till att uppfylla miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Det främsta syftet med detta område är att bevara den hävdade ekhagmarken, småvatten med citronfläckad kärrtrollslända och den betade öppna marken närmast havsviken, vilken ingår i Ängs- och betesmarksinventeringen. Natura 2000-området Stora Rom ingår i Lövskogskusten, Blekinges kustnära ädellövskogar. Lövskogskusten innehåller landskap och biologiska värden av

internationell, nationell och regional betydelse. Området karaktäriseras av ädellövskogar och betade ekhagar som når ända ut till havet. Det milda, kustpräglade klimatet har skapat unika förutsättningar för en rik biologisk mångfald. Stora Rom är utpekad som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen.

Beskrivning av området

Området, som också är naturreservat, är beläget på västra kusten av Torhamnslandet i östra Blekinge. De högsta delarna av Stora Rom ligger på 25 meters höjd över havet och vilar på en berggrund av granit. I västra delen finns en betesfälla med en smal strandäng och björkhage. I den södra fällans norra del finns kåsor och en husgrund efter en sjöbod. Båtarna användes när byns kor, som betade på den närbelägna Tomtö, skulle mjölkas, samt för fiske. Längs stranden finns stora bottenstenar till en påbörjad stenmur.

Öster om hagen börjar utmarken. Den utgörs av en urbergsplatå med en brant och blockig sluttning i västra delen. På platån förekommer ekskog, hållmarker i en mosaik med små kärr, enbuskage och vildkaprifol. I flera av områdets småvatten har citronfläckad kärrtrollslända påträffats. Utmarken var i början på 1900-talet glest bevuxen med lövträd. Betesintensiteten har varit låg och inga röjningar har skett under lång tid, vilket fått till följd att området växt igen till en bitvis tät ekskog med smalkroniga ekar runt ett flertal glest stående vidkroniga äldre ekar. Tillgången på död ved är god. Signalarter som finns i området är myskmadra, murgröna, blåsippan, buskstjärnblomma, gammelgranslav, grå skärelav och blåmossa. Rödlistade arter som sandödlan (sårbar) förekommer i området. Odlad mark finns som en mindre åkerlycka. Det västliga vattenområdet, till stor del vassbeväxt, är del av en grund havsvik där det bland annat finns en värdefull kransalgs-äng. Den rödlistade kransalgen raggsträfsa (nära hotad) växer i viken.

Området gränsar till Natura 2000-området Stora Hammar - Varö - Lillö (SE0410181) och ligger även nära Färskesjön (SE0410105).

Vad kan påverka negativt

Hav

- Övergödning orsakad av näringsläckage. Effekter av övergödningen kan innebära minskat siktdjup, minskad djuputbredning av makroalger, kvävande algmattor, syrebrist och ändrad artsammansättning.
- För stort uttag av fisk och bifångster i fisket kan påverka artsammansättningen och hela ekosystemet.

Ängs- och betesmarker

- Igenväxning i ekdominerade miljöer med ljus- och värmekrävande arter, kan ge en ändrad art- och trädslagssammansättning då miljön blir slutnare än tidigare. Grova eller gamla träd, främst ek eller lind, kan skuggas ihjäl i förtid om andra träd tillåts växa upp i kronorna.
- Minskat eller upphört bete, vilket på sikt leder till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

Citronfläckad kärrtrollslända

- Igenväxning runt vattnet och medföljande beskuggning missgynnar arten, liksom igenväxning av själva vattnet om den öppna vattenspegeln försvinner.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande

sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området

Området är avsatt som naturreservat sedan 2001, med en skötselplan från samma år och skyddas enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras naturvårdsförvaltningen, allmänhetens rättigheter och skyldigheter samt markägarens och nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen i Blekinge län.

Citronfläckad kärrtrollslända är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845). Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa djur samt ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Det är också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser, vilket innebär att inte bara arterna, utan även deras livsmiljö under alla levnadsstadier är skyddade.

Behov av åtgärder

- Inventering av skyddsvärda träd i området har visat att ett fåtal ekar är i akut behov av åtgärder och att ett flertal träd långsiktigt behöver frihuggas.
- Havsstrandängen behöver en tydligare hävd och träd behöver gallras i silikatgräsmarken.
- Förekomsten av karaktäristiska och typiska arter är bristfällig i våtmarkerna. Dessa behöver inventeras.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**1630 - Strandängar vid Östersjön**

Areal: 0,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Gränsande till havet på södra delen av ön finns en liten yta med öppen strandäng på mark som är fuktig och översvämmas tidvis. Här växer hävdgynnad havsstrandängsflora, med arter som arunarter, spikblad och gåsört. Vegetationen påverkas av naturliga vattenståndsväxlingar. Det är en gammal slåtteräng som efter att ängsbruket upphörde har brukats som betesmark. Strandängen är avskild från silikatgräsmarken med en stenmur.

Bevarandemål

Områdets strandängar ska vara minst 0,8 hektar. Gräsmarken ska vara välhävdad och starkt präglad av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som arunarter. Strandängarna ska vara helt öppna och fria från träd och buskar. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar ske regelbundet eller säsongvis. Kulturspår som husgrunder och stenmurar ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att dessa inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för strandängen bedöms som ordinärt till minskande beroende på igenväxning och svag hävd.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 1,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Mellan den trädklädda betesmarken och strandängen finns en smal remsa silikatgräsmark. Det är en blandlövhage som domineras av björk. I träd- och buskskiktet ses också al, rönn, oxel, ek, körsbär, björnbär, en och hassel. I fältskiktet finns flera hävdgynnade kärlväxter som knägräs, stagg, blåsuga och gulmåra. Stenmurar avskiljer silikatgräsmarken och strandängen och även mot utmarken.

Bevarandemål

Arealen silikatgräsmarker ska vara minst 1,2 hektar. Gräsmarken ska vara välhävdad och starkt präglad av bete. Områdets kärlväxtflora ska karaktäriseras av hävdgynnade arter som knägräs, stagg och blåsuga. Betesmarken ska ha ett begränsat men artrikt inslag av träd och buskar. Träd, buskar, sly eller ohävdsarter och som kan bedömas som igenväxningsvegetation ska vara liten. Stenmurar ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att dessa inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt till gott. En utglesning av trädskiktet och då främst en del björk bör övervägas.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 0,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I den trädklädda betesmarken i Stora Rom finns ett flertal mindre ytor av öppna kärr. Mosaiken av hållmarker och våtmarker bildar öppningar i skogen. Betespåverkan är mest märkbar i dessa gläntor i skogen. I den fuktiga marken runt kärren är kråkbär vanligt förekommande. I kärren växer bland annat blåtåtel, hundstarr, krypven och längs kanten förekommer tranbär och skvattram. I bottenskiktet finns områden med vitmossa och björnmossa. I två av sex kärr, med permanent vattensamling, har citronfläckad kärrtrollslända noterats.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,8 hektar och våtmarken ska vara opåverkad av diken med avvattnande effekt. Sammansättningen av karaktäristiska arter ska vara intakt, och typiska arter ska förekomma. Naturtypen ska vara fri från igenväxningsvegetation som uppväxande sly samt invandrad gran och björk. Vattnet i våtmarkerna ska vara solbelyst, ha öppna vattenytor och god vattenkvalitet. Förekomsten av typiska arter är inte känd.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott, men en inventering av typiska arter är nödvändig.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 13,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Betesmarken i Stora Rom utgörs av en trädbärande utmark med lång hävdtradition. På senare år har hävden varit extensiv och betespåverkan är mest märkbar i gläntor och i fuktigare områden. Trädskiktet domineras av klen ek, men flera vidkroniga och grova äldre ekar finns spridda i området. Området är mosaikartat med hållmarker och flera små våtmarker som bildar gläntor i betesmarken. I anslutning till hållmarker och på tunna jordar växer krattek, oxel och enbuskar och på fuktiga och friska marker finns utöver ek också ett betydande inslag av björk. I det sydvästra hörnet förekommer rikligt med hasselbuskar.

Fältskiktet utgörs av ljung, blåbär och kruståtel, men det finns även områden med rikare vegetation där det bland annat växer blåsippa, myskmadra, buskstjärnblomma, ängsviol och gökärt. På de lavklädda hållmarkerna ses bergven, bergsyra och ljung. På några av de äldre ekarna har bland annat grå skärelav, gammelekslav, gul dropplav (nära hotad), guldpuddrad spiklav och oxtungssvamp (nära hotad) noterats. Det finns tillgång på hålträd och död ved i hela området och skalbaggsfaunan är artrik med noterade arter som ekoxe och taggbock (nära hotad). Bland intressanta fjärilar i området kan nämnas silversmygare (nära hotad) och de typiska arterna skogsnätfjäril och slättergräsfjäril. Hasselsnok och sandödlan (båda klassade som sårbar) förekommer också i Stora Rom. Hela naturtypen är utpekad nyckelbiotop av Skogsstyrelsen.

Bevarandemål

Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 13,7 hektar. Bete ska påverka områdets dynamik och struktur och det ska finnas en hävdgynnad flora. Det ska finnas gamla träd och förnygring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas ett buskskikt med hassel, vildkaprifol och murgröna. Det ska finnas liggande död ved, stående döda eller döende träd, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett inslag genom en variation mellan täta respektive öppna och tätare delar, samt bryn. Blommande och bärande buskar och träd ska finnas i solexponerat läge. Jätteträd och efterträdare till dessa ska stå fritt med solexponerade stammar. Stenmurar och andra kulturspår ska till största delen vara solexponerade och fria från lövsly och träd så att dessa inte beskuggas eller skadas av stammar eller rotsystem. Det ska finnas en artrik kryptogamflora med arter som grå skärelav, gul dropplav och guldpuddrad spiklav. Det ska också finnas en artrik skalbaggsfauna. Flera typiska arter av fjärilar ska förekomma i betesmarken. Hasselsnok och sandödlan ska finnas i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt till gott. Röjningsbehovet är oklart och bör undersökas och det behövs punktinsatser kring skyddsvärda träd och dess efterträdare. Kanske också naturvårdshuggning av vissa delar där trädskiktet är för tätt eller för att stärka befintliga gläntor.

1042 - Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Citronfläckad kärrtrollslända förekommer i grunda småvatten som dammar och myrgölar, men också i vegetationsrika vikar av större sjöar. Tillgången till relativt näringsrikt vatten är en förutsättning för artens förekomst och frånvaro av fisk gynnar arten. Goda lokaler utmärks av en relativt rik flora av vattenväxter och små öppna vattenytor. Öppna vattenspeglar med vindskyddande strandvegetation är viktigt för sländans parningsflykt och äggläggning.

Hanarna är revirhävande, medan honorna för en mer tillbakadragen tillvaro fram till tidpunkten för parringen. Larvens utveckling är i regel tvåårig, men kan variera från ett till tre år beroende på klimat och födotillgång. Den lever i larvstadiet som rovdjur i vatten med hög artrikedom av vatteninsekter. Den citronfläckade kärrtrollsländan är som fullbildad en god flygare och kan förflytta sig mer än 10 kilometer mellan olika vattensystem.

Citronfläckad kärrtrollslända är inte rödlistad i Sverige, utan bedöms som livskraftig, men förekomst av arten har ansetts vara en indikator på miljöer som är rika även på andra trollsländearter. Beskuggning av småvatten på grund av igenväxning är sannolikt en hotfaktor för enskilda populationer. Eutrofiering där vegetationen blir så tät att öppna vattenytor försvinner är negativt för arten, men det är ingen stor påverkansfaktor i Sverige. I urbana områden är exploatering och igenläggning av vatten ett hot.

Vid Stora Rom har fynd av citronfläckad kärrtrollslända rapporterats till Artportalen 2001 och 2014. Fynden har gjorts i flera vatten, och flera individer har observerats vid samma tillfälle.

Bevarandemål

Citronfläckad kärrtrollslända ska förekomma i området. Vattnen i området ska vara solbelysta, ha öppna vattenytor samt ha god vattenkvalitet och inte vara igenväxta. Öppna mossar och kärr, som är kärrtrollsländans livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade naturtypen.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för citronfläckad kärrtrollslända bedöms som gott.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2016-01-25).
- Brunsberg K. 1969. Naturvårdsinventering i Jämjö socken. Blekinge Natur 1969.
- Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.). 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Jordbruksverket. 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Skogsstyrelsen. 2001. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 1818-2001.
- Trädportalen, www.tradportalen.se (uttag 2016-01-25).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta.

